نظرمحمد مطمئن ۲۰۱۵/۰۵/۲۸

دا ناهيلى افغان ماشوم

ښائسته ماشوم به وي، زړه او خيرنه نيم متر د ټوکر ټوټه به يې په لاس کې وي، د سهار د مکتب وخت به يې وي، د يو لوړ بيه کروزينګ د ښې اړخ شيشه به په داسي حال کې ورپاکوي، چې د موټرانو په ګڼه ګوڼه کې موټر تيز نه شي تللای، او دهمدې کار له امله به په کروزينګ، هايلوکس او کوم بل لوړ بيه موټر کې د مخي چوکۍ کې ناست سړي څخه د ۵، ۱۰ او يا هر څومره چې وي پيسو غوښتنه کوي. د ژمي په ورځو کې به دغه ماشوم په يخه هواء حتى په واورو کې همدا کار کوي، خو په موټر کې ناست کسان به د موټر ګرمې بخارۍ ته ناست وي، او شيشه به هم نه ورته کښته کوي، د دوبۍ په ګرم موسم کې به د همدې لوړ بيه موټرانو کې ناست کسان د موټر ايرکنډيشن ته ناست وي، او هغه ماشوم چې د ۵ افغانيو تر لاسه کولو له پاره د دوی د موټر شيشې په روان حالت کې ور پاکوي، په ګرمه هواء کې به ورسره منډې وهي، خو په موټر کې ناست کسان ډير وخت شيشه ورته نه کښته کوي.

په کابل کې يو، دوه، سل، دوه سوه او زر داسي ماشومان (هلوکان او نجوني) نه دي، له دي نه يې شمير زيات دی، لسګونو زرو ته رسيږي، د ښوونځي وخت کې د دوی همدا کار وي چې د موټرانو پسې منډې وهي، او که وتوانيږي په موټر کې ناست خلک د ده په اړه ترحم ته وهڅوي.

ډيری چلونکې خو بيا په ډير قهر سره پر ماشوم ږغ وکړي، هلکه صافه (د ټوکر ټوټه) دي خيرنه ده، زه ولاړشه د موټر شيشې مې را خيرنوي، مه يې پرې موښه، مه يې پاکوه.

او ځيني خو داسي وي چې د همدې ماشومانو له پاره يې د ۲ افغانيو لوټونه په موټر کې ورسره ايښې وي، کوم ماشوم هلک يا نجلۍ چې ډيرې منډې ورسره ووهي بيا نو دوه ګون ورته ورکړي.

ما ډير ځله داسي ښکلې او نازنين ماشومان ليدلي دي، د ډيرو لوړ بيه موټرانو شيشه ورته پاکوي، خو پکې ناست ښاغلي بيا دومره زحمت هم نه کوي چې ورته ووايې چې ولاړ شه، ميده پيسې نشته، همداسي ماشوم هلک يا نجلۍ ورسره منډې وهي، او بالاخره يې تمه وخيږي، ناهيلي پاتې شي. بيا نو ځاري چې کوم بل موټر ته ځان نږدې کړي که د هغوئ د ترحم وړ وګرځي.

کابل ښار کې چې د ماشومانو د غه زورونکی حالت سړیويني، بيا کله ناکله د فيوډاليزم او مارکسيزم نظريې رايادې شي، دواړه نظريې د اسلام خلاف نظريې دي، مګر ممکن دهمدغسي ناهيليو زيږنده وي.

که اسلام موږ عملي کړو، نو بيا به د دغسي ماشومانو منډو او بد حالت ته اړتيا نه وي، له دي ها خوا په کابل ښار کې سوالګر دومره زيات دي، چې کله هم موټر په ګڼه ګوڼه کې په کرار تګ سره روان وي، د موټرو شيشو ته ماشوم هلک، نجلۍ او يا ميرمن ولاړه وي او د سوال غوښتنه کوي، اوس خو خبره دي ته رسيدلي چې کله په کوم پټرول پمپ موټران تيل اچوي هم ورته سوالګر ځينې وختونه ولاړ وي.

يوه ورځ شاه دوشمشيره ته نږدې مې يو ډير ښکلي ماشوم وليد، چې نږدې د ۸ کلونو به و، هغه خوار د سپين لوړ بيه کروزينګ موټر کې کيڼ اړخ ته ناست صاحب سره په ځمکه منډې وهلي، او موټر به کله ارام کله لږ تيز شو، ماشوم له همدې موټر سره ډير زيات ولاړ، او تر اخره هم هغه ناست سړي شيشه ورته کښته نه کړه، هلته مې وويل چې که همدا ماشوم سبا واک ته ورسيږي له ده سره به د شتمنو اړوند کوم احساس وي؟

يو بل ناسم دود چې اوس په کابل ښار کې رواج دی، کله چې کوچنۍ (۵ نفره کرولا يا سراچه موټر) سواري خيږوي، بيا به هم د ښوونځي د عمر ښکلی ماشوم په لوړ اواز نارې وهي چې هله کوټه سنګې، حصه دو، حصه ۳، چهار راهي قمبر، دارالامان...

کله چې موټر ته پنځه کسان ورپورته شي، بيا نو ټکسي چلونکي همدې ښايسته ماشوم ته ۴ يا ۵ افغانۍ ورکړي، او ځينې وختونه خو ما داسي هم ليدلي چې کله د ټکسي سوارلي ورته پوره کړي، او ماشوم ډير زحمت وکاږي، چلونکی خدای ناترسه همداسي موټر ورڅخه وزغلوي او همدا ۴ يا ۵ افغانۍ هم هغه ماشوم ته ورنه کړی، نو بيا چې کله همدا ماشوم لوی او واک ته ورسيږي له ده سره به د شتمنو اړوند کوم ډول احساس وي؟

هلته به يو بل ماشوم د دوکان په دروازه کې ودريږي، سپلني به يې په لاس کې وي، د نظر وچ له پاره به د دوکان دننه دود وکړي، خو دوکاندار به پرې ږغ کړي، زه هلکه ولاړ شه، د سپلنو بوی راباندي ښه نه لګيږي، هلک چې

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې ښې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

د ۲ افغانیو ترلاسه کولو په موخه به یې همدا کار کاو، بیا هم ناهیلی روان شي، بیا به همدا هلک د کوم موټر شیشي ته ودریږي، او هغه ته به وایي چې ماما شیشه کبنته کړه سپلني درته دودکوم، هغه صاحب به ورته نظر هم نه کوي، که د کوم موټر شیشه کبنته وي، او همدا ماشوم د شیشي څخه موټر ته د سپلنو هغه دود ور پوه کړي، بیا به هم کله ناکله ترټل کیږي او چلونکی به ورته وایي چې ولي دي موټر کې دود وکړ، خو کله ناکله به ۲ افغانۍ یا ۵ افغانۍ هم تر لاسه کوي.
دغه د سپلنو د دبلي په لاس ماشوم چې هره ورځ د شتمنو له خوا له ډول ډول ناهیلیو او ناسم چلند سره مخ کیږي که همدا ماشوم لوی او واک ته ورسیږي هغه وخت به یې د شتمنو اړوند کوم احساس وي؟
یو ښایسته ماشوم به په افغانۍ جامو یا پتلون کې د موټر شیشي ته ولاړ وي، د ژاولو (ساجک) بنډلونه به ورسره وی، جوس به ورسره وي، او یا کوم بل ارزان بیه شی، هغه به په موټر کې ناستو کسانو ته وایي چې ماما! نن مې سودا نه ده شوې، همدا ساجک په ۵ افغانۍ درکوم وایې خله، خیر یو دانه خو واخله، خیر یو جوس واخله، ټوله ورځ مې سودا نه ده شوې، بیا به هم کله ناکله همدا ماشوم له همدې موټر څخه هم ناهیلی روان شي، دومره ناهیلی به وی چې په ټوله نړۍ کې به داسي څوک په نظر نه ورځي چې دده سره دده د کورنۍ د یوې کولي ډوډۍ په پیداکولو کې مرسته وکړي، همدا ماشوم چې بیا واک ته ورسیږي، د شتمنو اړوند به کوم احساس لري؟
د سیند پر غاړه به د مېلې له پاره ځوانان ناست وي، هلته به ماشوم یوه درنه تخته په غاړه ودریږي، دهغه سره به د ۵ افغانیو یا ۵ کالدارو (جلال آباد کې) زنې په وړو خلطو کې وي، ورسره به ممپلي او نور د خوراک شیان وی، ټول به ارزان بیه وي، ځوانانو ته به دریږي، او کله خو به دا ماشوم هلک یا نجلی رشخند کیږي هم، همدا ماشوم چې گرده ورځ په گرمی او یخ کې یې همدا تخته په غاړه وي، چې کله واک ته ورسیږي کوم احساس به د شتمنو اړوند ولري؟
په شمالي او پغمان کې به ماشوم پیره کې/ بولاني (یو ډول په غوړو کې سره شوې ډوډۍ چې په منځ کې یې کچالو او یا گندنه وي) په لاس کې وي، هغه ځوانان چې د مېلې له پاره تللي وي، ډلې ډلې ناست وي، هرې ډلې ته به دریږي، وایي به کورنۍ بولاني دي، ډیر خوندور دي، نن مې سودا نه ده شوې، وایي خلې، خو بیا به هم په ناهیلۍ روان شي، دا ماشوم هلک یا نجلۍ به گرده ورځ گرځي، هلته به گوري چې په مېله ځای کې ځوانان او پېغلې ډول ډول خوراکونه کوي، ماهیان، د پسه د غوښو کړایي، تازه تازه میوې به یې مخته ایښي وي، خو همدا ماشوم به سرگردانه گرځي که څوک یې د ۵ افغانیو او یا ۱۰ افغانیو بولاني ورڅخه واخلي، همدا ماشوم چې واک ته ورسیږي د ده سره به هغه وخت د شتمنو اړوند کوم احساس وي
په هوټل کې به ځوانان او خلک ناست وي، هغوی به ځان ته ښه ښه خوراکونه راوغواړي، بیا به یو هلک یا نجلۍ دړه (یو ډول تخته) په غاړه د دوی تر څنګ ودریږي، وایي به ماما! ستاسي بوټونه رنګ کړم؟ دلته به دغه خلک هیڅ ږغ نه کوي، بیا به همدا ماشوم ووایي ماما ډیر ښه به یې درته رنګ کړم، ستاسي بوټونه رنګ غواړي، خیرن شوي، دوړې پرې شوې، بیا به هم دا ماشوم په داسي حال کې چې د همدې خلکو مخکې ډول ډول کبابونه، وریجي، پیپسي او نور هر څه ویني کوم یو به پرې ږغ کړي، هلکه لاړ شه، په عذابوه مو مه، نه یې رنګو، ماشوم به ناهیلی شي، خو د وروستي ځل له پاره به بیا ووایي چې نن مي کار نه دی کړی، خیر ماما ستاسي بوټونه به ورنګوم، چې هر څو پیسي مو زړه وی هغومره راکړئ، خو بیا به هم د ناهیلی اواز اوري، دغه ماشوم چې کله واک ته ورسیږي، د شتمنو اړوند به یې احساس څه ډول وي؟
هلته یو بل ماشوم وي، دهغه سره کوچنی ترازو په لاس کې وي، د ځوانانو مخکې ودریږي، وایي ماما! ځان تلئ (خپل وزن معلوموئ)، ځوانان به وایي څو پسیې غواړي، ماشوم وایي په یوه نفر ۵ افغانۍ، بیا به همدا ۵ ځوانان وایي که ټول په ۱۵ افغانۍ کوي، ماشوم وایي سمه ده کار نشته، اخر به بیا همدا ځوان ورته ووایي نه نه! موږ ځانونه نه تلو، ماشوم هلک یا نجلۍ به ناهیلی/ناهیلي روان شي.
همدا ټول ماشومان (هلوکان / نجلی) چې ما یې یادونه وکړه او یا خو د لیکني د اوږدوالي له امله ددوی نور سخت او زړه دردونکي کارونه مې یاد نه کړل، د دوی عمرونه د ښوونځي له پاره دي، دوی باید په ښوونځي کې استاد ته په ټولگي کې ناست وای، دوی باید پاکي جامې اغوستي وای، دوی باید د راتلونکي له پاره روزل شوي وای، دوی هم باید د شتمنو خلکو د زامنو ترڅنګ د ښوونځي په ټولگي کې په چوکۍ کې ناست وای، خو د نږدې ۳۷ کلونو جگړو افغانان دومره ځورولي چې ډیری کورنۍ بې سرپرسته دي، ددوی هم مجبوریت دي چې د همدې ماشومانو کټي ته کښیني چې که کار وکړي نو ممکن د ټولي ورځي گټه به یې له ۵۰ افغانیو تر ۸۰ او سلو ورسیږي.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکي په خیر و لولئ

د نړیوالي ټولني بې حسابه پیسو هم د دې ماشومانو په درد ونه خوړلې، هغه هم شتمنو چاړواکو ورنه غلا کړې، ددوی حقونه یې په خپلو اولادونو وخوړل، د ښوونځي ودانۍ یې هم ورنه غلا شوې، د ښوونځي نوم شته، پیسې اخستل شوې، مګر یوازې د کاغذ پر مخ یې راپور شته، په سېمه کې ښوونځي نشته، هغه غوړي او بسکویټ چې په جنوب کې په ښوونځیو کې ماشومانو ته ورکول کېدل هغه به هم ښوونکو ورنه غلا کول، او خپل پوره حق به یې ماشوم ته نه ورکاو.
په دغسې یوه ټولنه کې چې د ماشوم ځای پکې نه دی معلوم، د ماشوم قدر پکې نشته، ماشوم ته پکې په درنه سترګه نه کتل کېږي، د ماشومانو د حقونو تش په نوم ځیني اداري هم یوازې د غلا په نیت جوړې وي، که همدا ناهیلی ماشوم، همدا له خپلو حقونو محروم شوې ماشوم بیا لوی او واک ته رسیږي، د شتمنو او خپلې ټولني اړوند به یې احساس څه ډول وي؟
افغان حکومت او لویدیځوال چې د ماشومانو د حقونو ناري وهي، د نجونو د حقونو ناري وهي، د میرمنو د حقونو غوښتنه کوي، هغوئ چېرته دی، آیا همدا ماشومه نجلی د سبا پیغله، خور او مور نه ده؟ ربښتیا هم چې د لویدیځوالو د میرمنو د حقونو اواز کوم بل هدف لري، که نه تر هرڅا همدا ماشومه نجلی ډیره مستحقه ده چې دهغې د ژوند په اړه ورسره مرسته وشي، هغې ته زمینه برابره شي چې د نجونو ښوونځي کې درس ووایي.
یا الله زموږ دا ښکلې بې وزله، غریب او محروم ماشومان چې د کورنۍ او د ټولني د راتلونکي تمې ورپورې تړلې، له دغه بد حالت څخه یې وژغوري، یا الله موږ تاسې ته سوال کو، د پردیو په لاس جوړ شوې حکومتونه به هیڅکله هم د افغان ولس اساسې ستونزو ته پام ونه کړې.

پای

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ